Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ IX. Олифантъ, Па. Четверъ 7-го Листопада 1901. Число 45.

Переглядъ тыжденвый.

Въ хвили, коли ґазета наша друкуесь, вôдбувають ся выборы въ рôжныхъ стейтахъ Спол. Державъ. Найдѣкавѣйший мабуть суть выборы въ мѣстѣ Ню Йорку, (що до величины, другôмъ мѣстѣ на свѣтѣ), въ котрôмъ корупція и панованє босôвъ дôйшли до найвышшого степеня. Въ Мерилендъ увага всѣхъ звернена на се чи п. Ґормана выберуть зновь сенаторомъ, бо если его выберуть, то можливе, що партія демократична поставить его кандидатомъ на президента въ 1904 роцѣ. Въ Пенсилвенії політики звертають свою увагу на Филаделфію, где такій самій непорядки завдяки панованю републиканôвъ якъ въ Ню Йорку завдяки панованю демократôвъ. Побѣда честныхъ выборцѣвъ буде значити упадокъ републиканьского боса Quay-a. Въ Огайо, если побѣдять демократы, то заѣдуть шкломъ попôдъ нôсъ звѣстному босови сенаторови Ганнѣ. Въ Айовѣ правдоподôбно побѣдять републиканы. Всѣ майже уряднікы Спол. Державъ, а мѣжь ними и президентъ, выѣхали до своихъ стейтôвъ, щобы взяти участь въ выборахъ.

Президентъ выдавъ проклямацію, що день 28-го с. м. мае святковатись яко »День Подяки« (Thanksgiving Day.

Въ многихъ стейтахъ поставили соціялъ-демократы своихъ кандидатôвъ, на котрыхъ повиненъ бы вôддати свôй голосъ кождый свѣдомый роботникъ. Цѣкаво, що коли въ Ню Йорку запросила роботничá організація Central Federated Union републиканьского, демократичного и соціялъ-демократичного кандидатôвъ на мейорôвъ, то лишь соціялъ-демократичный прійшовъ, а оба другій нѣ. Не вже-жь тій панове на стôлько гордять роботниками, що уважають за щось низького явити ся на ихъ зборахъ?

Соймъ пенсилвенійскій, котрый »рунують« републиканы, ухваливъ минувшои зимы право зване »Ripper bill«, въ силу котрого бôльшій мѣста мали бы прійти пôдъ контролю ґовернера. Въ сей способѣ републиканы хотѣли забезпечити свое панованє и забезпечили, але не на довго, бо найвышшій судъ узнавъ се право за противне конституціи, значить необовязуюче. Въ Филаделфіи вôдкрыто до сего часу 600 людей, що хотять голосувати, хотяй не мають на се права, а е тамъ такихъ и бôльше.

Въ Хинахъ панує голодъ, а помôчь ряду показує ся недостаточною. Американьскій міністеръ вернувъ зъ Хинъ домôвъ и привезъ зъ собою остаточный протоколъ такъ довго веденыхъ нарадъ. Зъ протоколу сего выходить мѣжь иншимъ, що Американцѣ мають право ввозити до Хинъ муку безъ оплаты цла. Є се велике добродѣйство для американьскихъ фармерôвъ. Міністры Нау и Rockhill старають ся всѣми силами, щобы справа вôдшкодованя Хинъ була полагоджена розъемчимъ мѣжнароднымъ судомъ въ Газѣ.

Центральный филипинъскій комітетъ проголосивъ наслѣдникомъ Аґвінальда чоловѣка именемъ Малваръ. На островахъ Самаръ, Leyte и Міндоро сточили повстанцѣ кôлька битвъ зъ американьскими вояками. Проводиръ повстанцѣвъ Себу пôддавъ ся Американцямъ зъ 60 офіцерами и 470 людьми. Американцѣ оголосили на островѣ Самаръ, що всѣ люде находячій ся поза обрубами мѣстъ, будуть вважаній за повстанцѣвъ и що вôдповѣдно до сего будуть поступати зъ ними. На Филипинахъ е теперь 40 тысячъ амер. воякôвъ.

Кубаньскій плянтаторы вѣчно напастують президента, щобы вôнъ старавъ ся своимъ вплывомъ о зниженє цла вôдъ ихъ цукру. Зъ другои зновь стороны Американцѣ що садять цукровій бураки на великихъ обшарахъ, протестують противъ сего. Се справдѣ тяжна задача до розвязаня. До сеи поры „збітували“ Американцѣвъ на Кубѣ — Нѣмцѣ, а то на поли бизнесовôмъ. Нѣмецкій фірмы мають лѣпшихъ аґентôвъ тай знають они ишпаньскій языкъ, то-жь не дивно, що дôстають великій ордеры вôдъ Кубанцѣвъ а Американцѣ зъ своею анґлійщиною вôдходять зъ порожными руками.

Въ Росіи опять бере перевагу партія назадництва; любителѣ тюрмы и кнута зновь починають свою погану роботу. Взмôцнено жандармерію, побôльшено число шпѣгунôвъ, а прерôжній »обыски«, ссилка на Сибиръ и численній арештованя неустають. Мѣжь иншими арештовано такожь знаменитого писателя М. Горкого, (котрого одно оповѣданє було друковане въ 38. ч. »Свободы«). Майже умираючій сидить вôнъ въ Ниж. Новгородѣ въ тюрмѣ, а его многочисленній приклонники нѣякъ не можуть допросити ся выпущеня нещасного. Вже складали за него велику кавцію, писали просьбу до царя, такъ все дарма! Вѣчно голодный деспотизмъ забажавъ пожерти и сего приклонника правды, якъ вже пожеръ много найлѣпшихъ сынôвъ Росіи. — Кромѣ тѣла не забуває та гидра и за душѣ своихъ жертвъ. Свѣдчить о тôмъ свѣжа заборона, котрою не допускає ся до Росіи деякі заграничній письма, редаґованій въ поступовôмъ дусѣ. Стовпы и пôдпоры деспотизму ажь дрожать, наколи бôльше число нецензурныхъ выдавництвъ починає курсувати по ихъ державѣ, и чимскорше поспѣшають зъ забороною. Такій нецензурній выдавництва можуть просвѣтити ширшій круги населеня, а они просвѣты лякають ся, неначе лихій святченои воды.

Вôйна въ полудневôй Африцѣ тягне ся въ безконечнôсть, помимо варварскихъ средствъ, якими Анґлійцѣ хотять еѣ закôнчити. Вправдѣ ораньскій и трансвальскій Буры ослабли значно, половина зъ нихъ погибла або находить ся въ неволи, але тій, котрій ще можуть носити оруже, бють ся зъ такимъ запаломъ и хоробростію, якои не знає исторія новѣйшихъ часôвъ. А мабуть самъ Богъ помагає сему маленькому и хоброму народови. Иногдѣ ворогъ бравъ надъ нимъ рѣшучу перевагу, его силы малѣли и здавалось, що отъ отъ упаде. Та нѣ! Въ критичнôй хвили являвъ ся мѣжь ними якійсь герой, приходила ненадѣйна помôчь и они зъ давнымъ одушевленемъ зрывали ся зновь до борбы. Таку кризисъ переходили они передъ двома мѣсяцями. Вже по нихъ, говорили многій; однакъ въ тôй тяжкôй хвили прійшло имъ на помôчь кольканайцять тысячь Голендрôвъ (Африкандерôвъ) зъ Анґлійскихъ посѣлостей и се ихъ пôддержало. Заняли кôлька поважныхъ позицій, побили ворога въ кôлькохъ мѣсцяхъ, забрали ему множество живности и муніціи тай вôдъ разу давну рôвновагу. Теперь можна сказати, що при помочи тыхъ Африкандерôвъ стоять лѣпше, якъ на початку вôйны. Що такъ дѣйсно е, говорять численній телеґрамы лорда Кіченера. Дня 29. м. м. телеґрафує вôнъ: „Ґенералъ Делярей напавъ на вôдрядъ ґенер. Methuen, але бувъ вôдогнаный. Буры потеряли при тôмъ 40 людей, але и нашій страты чималій: згинуло 26 воякôвъ и 2 офіцирôвъ, а 50 воякôвъ и 5 офіцирôвъ е раненыхъ. Буры забрали намъ такожь 8 возôвъ зъ припасами.“ Ще сумнѣйша депеша для Анґлійцѣвъ надôйшла дня 2. с. м. Сей самъ Кіченеръ доносить въ нѣй, що въ полуднево—всходнôй части Трансвалю бурскій ґен. Бота побивъ на голову полковника Бітсона. Ту потеряли Анґлійцѣ 2 каноны, всѣ припасы амуніціи и до 250 людей въ забитыхъ або раненыхъ. Мѣжь ранеными находять ся всѣ высшій офіцыры и самъ полководець Бітсонъ. Ось якъ стоять хоробрій Буры, а ихъ вождь мавъ рацію, коли писавъ Кіченерови: „Ваша власть въ пол. Африцѣ не сягае дальше, якъ выстрѣлъ зъ вашихъ канонъ.“

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Листопадъ.

7	Ч.	Маркіяна
8	П.	Димитрія вмуч.
9	С.	Нестора
10	Н.	23. † Параскевіи, Неон.
11	П.	Анастасіи
12	В.	Зиновія, Зиновія
13	С.	Стахія

— Хмары овадôвъ появили ся були дня 23. м. м. въ мѣстѣ Мілвовке, Вис. Суть то дрôбнесенькій мушки, величины пѣску, що періодично появляють ся въ тыхъ околицяхъ. Цѣлій міліярды уносять ся ихъ тогды въ воздусѣ, падають въ очи и до устъ прохожихъ; дôстають ся до помешканьи страшно доскулюють худобѣ. На щасте ся поява не тягне ся довше якъ одинъ день, почôмъ зникае не знати де, такъ само якъ не знати звôдки взяла ся.

— Рѣдкій случай зайшовъ въ мѣсточку Muncie, Ind. Тамъ застрѣливъ ся бувъ купець И. Рейнолдсъ. Черезъ два дни потôмъ не дававъ по собѣ знаку житя, лежавъ цѣлый часъ въ трупарни и всѣ гадали, що вôнъ неживый. Коли однакъ на третій день прійшло до похоронôвъ и самоубійника хотѣли спускати до гробу, вôнъ нагло воскресъ и почавъ сварити ся зъ гробарями. Очевидно, страшно ему було йти до гробу.

— Ґрафъ Лонай, мужь архикнягинѣ Стефаніи и угорскій маґнатъ, продавъ велику частину своихъ лѣсôвъ, що мае ихъ въ земплиньскôмъ комітатѣ, жидкамъ на вырубъ.

— Безъ даху надъ головою, въ голодѣ и холодѣ мусить зимувати сю зиму 130 селяньскихъ родинъ зъ Бѣлого Потока, литовскои стол. на Угорщинѣ. Дня 30. м. м. навѣстивъ се село страшный пожаръ; 70 домôвъ, будынки и знаряды ґосподарскій, припасы збôжа и цѣле майно нещасныхъ погорѣлцѣвъ пôшло зъ дымомъ.

— Значну суму грошей спроневѣривъ В. Розій, почтовый урядникъ въ Бардійовѣ, царитского коміт. на Угорщинѣ. Дефравдантъ хотѣвъ утечи, однакъ не удало ся ему.

— Найбôльше майнерôвъ безъ роботы е теперь въ Бельґіи. Лишь въ однôмъ окрузѣ Ліґе, на 22,883 всѣхъ майнерôвъ, не мае роботы 15 тысячь.

— Деревляныхъ шкôлъ, котрій можна переносити зъ мѣсця на мѣсце е 43 въ Бостонѣ. Школы тій суть одноповерховій, 25 стôпъ широкій а 35 довгій. Кожда така школа коштуе 1.800 долярôвъ. Єсли потреба где такои школы то ставляють еѣ сейчасъ, а коли она вже непотрѣбна въ даной мѣсцевости то розбирають еѣ и складають въ певне мѣсце. Коштъ розбиранья и складаня такои школы выносить 200 долярôвъ.

— Убійця президента, Л. Чолґошъ вже погибъ въ електричнôмъ крѣслѣ. Засудъ выконано на ньому о 7-ôй годинѣ рано, дня 29. м. м. Послѣдній его слова були: »Я забивъ президента, бо вôнъ бувъ ворогомъ роботникôвъ. Свого учинку не жалую.«

Електричне крѣсло, на котрôмъ тратять засужденыхъ, мае выглядъ звычайного дубового крѣсла, сильно збудованого. Зô всѣхъ его сторôнъ висять сильній скôряній пасы, якими привязують до него засужденого. Такъ въ горѣ якъ въ долинѣ злучене оно дротами зъ машиною динамо-електричною. Дозорцѣ вправаджують засужденого, саджають на крѣслѣ и зô всѣхъ сторôнъ привязують пасами. Коли переконають ся, що вже привязаный добре, закладають ему на голову металевый гелмъ, зъ маскою на лице, а на голій ноги дають ему подôбній металевій капцѣ. До гелму и капцѣвъ идуть електричній дроты, якій впроваджують електричну струю. Теперь дозорцѣ вôдходять, а катъ на даный знакъ, притискае ґузикъ. Електрична струя, неначе ґромъ, разить въ однôй хвили засудженого, его тѣло вытягае ся мовь струна, всѣ пасы зачинають трѣщати... Струю перерывають два-три разы, а тогды зô страшнымъ харкотанемъ выходить зъ грудей забитого нагромадженый тамъ воздухъ. Се харкотане подôбне до гробового стону — и всѣмъ присутнымъ морозить кровь въ жилахъ. Звычайно за двѣ або три чверти минуты лѣкарѣ констатують, що деліквентъ вже не жіе, почôмъ дозорцѣ вôдвязують его и кладуть на стôлъ, а лѣкарѣ сейчасъ краютъ и розберають трупа на кавалки.

— Череда вовкôвъ напала въ околици Витебска (Росія) на 23 роботниковъ, котрій працювали на поли, и пожерла ихъ. Нѣ одинъ роботникъ не всцѣвъ утечи.

— Зъ Fernie, B. C. п. П. Онищукъ пише: За два тыжнѣ приѣде до насъ зъ Вінніпеґъ кс. Альбертъ Кулявій. Певно вже тіе вôнъ глубокій кишенѣ на доляры та шпаруе слезы крокодиля, щобы очудотворити горы Бритиш Коломбіи.

— За „Свободу“ треба платити наперед!

— Коли Мичелъ зôставъ президентомъ майнерскои юніи, числила она лишь 14 тысячь членôвъ, а днесь належить до неи 250 тысячь майнерôвъ. Зъ того можна оцѣнити заслуги сего человѣка въ хосенъ орґанізаціи.

— Дôмъ гры въ Монте Карло, де зъѣздять ся грачѣ зъ цѣлого свѣта, обôкрали на суму кôлькасотъ тысячь франковъ. Крадежи допустили ся тамошній урядники, себъ то „свои“ злодѣї.

— Подводный корабель выдумавъ оденъ ученый Французъ. Корабель той выглядае якъ то циґаро, що зве ся »куба«. Вôнъ подовгастый та валковатый, въ серединѣ грубшій а при кôнци тоншій, довгій на 300 метрôвъ а на 4 метры въ серединѣ грубый. Цѣлый корабель покрытый сильною бляхою, що не пропустать нѣ каплѣ воды. До середины корабля веде всего оденъ невеликій отвôръ, що замыкае ся щѣльною засувою. Въ серединѣ корабля е особный передѣлъ для електричнои машины, що порушае кораблемъ и що дае ему електричне свѣтло. Кромѣ того е комната для ѣдучихъ кораблемъ людей. Щобы люде мали чимъ вôдыхати, е на се особній желѣзній и щѣльно замкненій посудины, де е стисненый воздухъ, що его выпускає ся по трохи изъ посудины на комнату и вôдсвѣжуе повѣтре въ кораблі. Сей корабель може зъ поверхнѣ воды спускати ся и въ найбôльшій морскій глубины и тамъ плавати пôдъ водою цѣлыми годинами.

— Вже конець року, часъ заплатити за „Свободу“.

— Моста, редактора анархистичнои ґазеты „Фрайгайтъ“, котрого були засудили на рôкъ вязницѣ, увôльнивъ сими днями высшій судъ вôдъ всякои кары. Взагалѣ штучна ненависть противъ анархистôвъ остигае въ Америцѣ зовсѣмъ, а еи мѣсце займае давна розвага.

— Расова ненависть мѣжь бѣлыми а Ніґрами на полудни цвите не збы якъ. 28. м. м. впало жертвою сеи ненависти 10 Ніґрôвъ и двохъ бѣлыхъ людей. Всѣ они убитій на смерть. Зъ чого почалась бійка, трудно довѣдатись зô суперечныхъ ґазетярскихъ донесень.

— Машиністы вôдъ So. R. R. Co. страйкували въ Коломбіи, S. C. вже бôльше якъ мѣсяць. Ихъ мѣсце прійшли занята 2 скебы, але не довго тѣшились тою роботою, бо страйкеры прійшли въ ночи и пострѣляли ихъ на смерть.

— Повѣсивъ ся въ Скрентонъ, Па. якійсь 40-лѣтный Полякъ Анд. Фаґеркосъ (?), майнеръ зъ Вайомінґъ, Па.

— 50 людей выгнала компанія зъ роботы зъ Нагту Е. и Forty Fort майнôвъ коло Вилксбери, Па. за се, що они страйкували коли робили для компаніи Лігай Валей въ Малтбі, Па. Другій майнеры, що роблять въ тои самои компаніи, ухвалили, що застрайкують всѣ, если компанія до середы не возьме тыхъ 50 людей назадъ.

— Невыслѣдженій до теперь злочинцѣ задержали пôдъ Одессою (Росія) желѣзничій поѣздъ, забили двохъ урядниковъ и обрабували

— Въ St. Nicholas, Pa. коло Маганой Сити, завалили ся майны пôдчасъ коли кары зъ угльомъ летѣли до брехи и надôйшли на тое мѣсце тай рунули въ пропасть вразъ зъ инджайомъ и однымъ »брекменомъ«, тôлько машиниста змôгъ зôскочити зъ инджая будучи на самôмъ задѣ и побачивши впередъ небезпеченьство.

В. Гр.

— Стейты Пенсилвенія, Ню Йоркъ и Ню Джерзи зъуживають майже 3 четвертыхъ частей всего твердого угля, яке продукують Сп. Державы. Сама Пенсилвенія, котра мае найбôльше твердого угля зъуживае четверту часть зъ всего твердого угля Спол. Державъ.

— Читайте оголошенє на четвертій сторонѣ.

Одинокимъ правдивымъ,

одинокимъ дѣйстно лѣчничимъ виномъ въ Америцѣ е позитивно Тринера Амер. Еліксиръ Ґôркого Вина, котре есть неомыльнымъ ередствомъ противъ нестравности и другихъ слабостей жолудка, що стверджують сотки найбôльше похвальдыхъ свѣдоцтвъ. Продають его въ аптикахъ (лишень въ фляшкахъ), або высылае на жадане одинокій фабрикантъ Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

ВЫЛѢЧУ ПРОПУКЛИНУ

моимъ

Хемічно електричнымъ способомъ.

(По вылѣченю непотрѣбнй пôдвязки.)

Безъ ножа, безъ операціи, безъ утраты часу.

Голосѣть ся до мене, заки выкинете бôльше грошей на пôдвязки.

Скрентоньскій роботникъ уздоровленый.

ПОВАЖАНЫЙ ДОКТОРЕ! Я такъ тяжко страдавъ вôдъ халы, що все менѣ було остогидло, а пôдвязки лишь побôльшали мою муку. Тода приятелѣ звернули мою увагу на Вашъ Хемічно-електричный способъ лѣченя. Я пôддавъ ся ему и Вы совѣстно, въ короткôмъ часѣ зовсѣмъ мене вылѣчили. Щиро Васъ поручаю кождому.

THOMAS CARSON,
бувшій майн. форманъ D. L. & W. 1303 Washburn Str., SCRANTON, PA.

Я недодаю болю, неуживаю ножа, невздержую вôдъ працѣ. Даю писменну запоруку тому, кого зачну лѣчити, що его дѣйсно уздоровлю. За візиту не треба платити нѣчого, а наколи обовяжу ся лѣчити васъ, непотребуете менѣ сейчасъ всего заплатити. Почекаю.

Книжочки объясняючій въ вашôй рôднôй мовѣ, на жадане, пôшлю кождому даромъ.

Хто не-будь схоче бачити ся зô мною, нехай голосить ся на поняше поданый адресъ:

DR. P. ALEX. O'MALLEY

Офисъ въ Wilkes-Barre и Scranton, Pa.
Скрентонскій офисъ Burr Building, 134 Washington Ave. Вилксбериский офисъ 160

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA“

(LIBERTY.)

The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода“

часопись для рускаго народа въ Америцѣ и орґанъ »Р. Н. Союза«, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рокъ	$2.00
„ „ „ повъ року	1.00
„ „ „ чверть року	50
„ „ „ оденъ мѣсяць	18
До старого краю на рокъ	$2.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Адресъ:

„SVOBODA“

111 Lackawanna Str.,

OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 82.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованомъ листѣ, або черезъ експресовый або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру достанете водъ почтара або аґента на експресовомъ офісѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

БЕЗЪИМЕННЫХЪ ДОПИСЕЙ НЕ ПРИНИМАЄМО.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свой старый адресъ.

☞ Черезъ нашу редакцію можва замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраевыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Уваги.

Нашь чоловѣкъ приходить до учителя парохіяльной школы, до котрои ходить его хлопець на науку и пытае ся:

— Якъ тамъ мой хлопець? Учить ся що? Слухае?

Хлопець справдѣ не зле учить ся, то-жь учитель хвалить его передъ батькомъ, а той хотячи похвалитись, що добри поступки хлопчины въ науцѣ, се его власна заслуга, водповѣдае:

— Только, пане научителю, не жалуйте патыка! Якъ лишь що трохи змылить, заразъ его поза уха, бо то въ той Америцѣ геть нашѝ дѣти зледащѣли. Я дуже острый, хочу, щобы моя дитина набрала больше розуму за мене, то-жь нема такого дня, щобымъ хлопцеви не перетрѣпавъ шкоры, якъ вонъ що лѣнуе ся до книжки.

А хлопець справдѣ зразу не лѣнувавъ ся до книжки, та коли опосля побачивъ, що до неи наганяють букомъ и то безъ розбору чи треба було того бука чи нѣ, ставъ обмежувати собѣ книжку, а якъ подросъ трохи — утѣкъ зъ другими хлопцями до роботы перебирати угле. Батько зразу протививъ ся тому, та по выплатѣ, коли хлопець принѣсъ колька долярѳвъ, махнувъ рукою кажучи: — А най тамъ, попомъ и такъ не буде, на що тамъ ему науки, отъ майнувъ — то его школа.

Американцѣ выховують дѣти свободнѣйше и тому у нихъ больше самостойности, здобности и проворности вже въ молодомъ вѣцѣ. А ось що можна вычитати въ анґлійскій ґазетѣ »The North American«:

Тамъ стоить, що въ Wilkes-Barre, Pa. тринайцятылѣтный хлопець именемъ Albert Jennings выдае разъ въ мѣсяць ґазетку подъ заг. »The Fire Fly.« Репортерь водъ »The North American«, що говоривъ зъ тымъ молоденькимъ редакторомъ, хвалить его розумъ, кажучи, що мае вонъ больше »бизнесового« сприту якъ старый. За призбиранѝ грошѣ, якій ему приходять зъ предплаты и оголошень, хоче за колька лѣтъ пойти до высшихъ школъ, бо якъ каже, чоловѣкъ безъ науки дуже нещасливый.

Того хлопчину певно нѣхто не гнавъ анѣ не жене букомъ до книжки.

* * *

Грицеви Саламасѣ умерла жѣнка. Коли еи нарядили, посходили ся сусѣды водмовити надъ небожкою »пацеры.« Тогдѣ Гриць Саламаха ставъ голосити яка его жѣнка була добра, запопадлива, роботяща; вонъ еи мало коли ударивъ, а вже найбольше любивъ еи за те, що якъ коли пойде до мѣста на купно, пѣколи довго не бавить ся, а все принесе ему велику пачку тютюну. Страхъ була годна небожка.

Якійсь зновь иншій чоловѣкъ хваливъ ся, що нема надъ его жѣнку, така добра. Вонъ еи такъ любить, що розоравъ бы кождому голову, хто бы еи чимъ небудь обидивъ. Любить еи головно за те, що вечерами читае ему гарнѝ рѣчи зъ книжокъ — хочь слухай до самого рана.

А зновь иншій розказувавъ про свою жѣнку, що любивъ еѣ за еи смѣлу вдачу. Зъ кимъ не стрѣне ся, кождому такъ дотне, ажь ему въ пятахъ застыне.

И еще иншѝ розказували такъ само про свои жѣнки, а кождый любивъ свою жѣнку по свому.

Теперь пытане: котрый зъ тыхъ чоловѣковъ любивъ свою жѣнку правдивійше, та чи сеся любовь не зависить водъ личныхъ прикметъ ума и серця кождого чоловѣка?

* * *

Полюбило ся двое молодыхъ. Ихъ любовь була щира и невинна. Неразъ, коли вечерами проходжували ся по огородѣ, шептали собѣ на ухо, що, якъ поберуть ся, одно другому не скаже лихого слова та не спроневѣрить ся въ любови, словомъ, зажиють щасливо. И побрали ся. Минуло два роки, молода жѣночка стала хорѣти, чоловѣкъ заробляв мало, до хаты почавъ заглядати недостатокъ. Обое мовчали, але въ ихъ серця вкрадала ся жура. Опосля одно другому зачало робити докоры въ родѣ такихъ:

— Ты менѣ завязавъ свѣтъ, я хора, а ты ходишь може за другими; а вонъ зновь:

— Якъ бы не ты, то я бы стоявъ инакше и т. д. Помалу зъ ихъ хаты робить ся пекло.

Чому се такъ на свѣтѣ?

С. М.

Щоби вылѣчити простуду

в одним дни,

бери Laxative Bromo Quinine Tablets. Всѣ аптикарі звертають гроші, єли не вылѣчать. Шпис E. W. Grov-a на кождім пудельку. 25с

И се и те.

„Am. Slov. Noviny“ оголосили (17. октобра, 1901) листъ згаданого въ минувшомъ числѣ о. Артима, въ котрѳй написанѝ такій дурницѣ якъ отся примѣромъ: »що мадярска земля е Мадярѳвъ, була и буде, що люде жіючи на Угорщинѣ ѣдять мадярскій хлѣбъ и т.п.« Розумѣе ся, що такій дурницѣ могъ написати только »сомаръ.« Земля е не мадярска, але божа, а Русинъ, що жіе на Угорщинѣ, ѣсть хлѣбъ не мадярскій, але свой власный, котрый собѣ власною працею заробить. Але не о се ходить. Намъ ходить о се, що Am. Slov. Noviny на подставѣ сего листу потупляють всѣхъ »грецко-католицкихъ« попѳвъ. Чи се слушно? Та-жь знаемо, що навѣть въ невеликой родинѣ може бути одна дитина добра а друга зла. Тымъ больше мусять ся трафити люде злѝ и добрѝ мѣжь гр. к. попами, котрыхъ е споре число и на Угорщинѣ и въ Галичинѣ и въ Америцѣ. Що межи рускими гр. к. попами суть мадяроны, полякофілы и москвофілы — се правда, але такій перекинчики суть и мѣжь словеньскими попами. Скольско лишь мадяронѳвъ е мѣжь ними! До нихъ звернѣть ся, ихъ критикуйте, а вы видите »чуже подъ лѣсомъ, а свого подъ носомъ не видите.« Мы вашои опѣки не потрѣбуемо и зъ своими перекинчиками (мадяронами чи другими) дамо собѣ самѝ раду.

—

А то вже чиста комедія зъ тыми »опѣкунами!« Въ старомъ краю »опѣкувались« нами поляки и мадяры, а въ Америцѣ поляки и мадяры выпустили насъ по трохи зо своеи опѣки — то зновь стали опѣкуватись нами москалѣ и словаки. Чи-жь мы Русины дѣти? Чи-жь мы не годнѝ самѝ стояти о своихъ силахъ? Але на все суть причины, такъ и тутъ. Темнота сего причинѳвъ. Не лишь темнота людей »простыхъ«, робѳтныхъ, але и темнота та якійсь встыдъ тыхъ, що повинни-бъ вказувати темнымъ дорогу.

Ось недавно колектувавъ оденъ угорскій Русинъ на руску старокраеву церковь. Мавъ книжку водъ старокраевого епископа, священника и ще якихсь урядникѳвъ. Була тамъ и прозьба до людей, щобы складали жертвы, але якъ написана?! На початку по мадярски, анґлійски, словеньски, нѣмецки и ажь на самомъ о статку буцѣмъ то по руски. Та якій се бувъ той »рускій« язикъ! Були у той книжцѣ такожь подписы тутешныхъ »русскихъ« священникѳвъ и позволеня колектувати, а всѣ они (зъ выняткомъ двохъ) писанѝ по — словеньски!

Недавно тому порозсылавъ зновь оденъ »русскій« священникъ листы зъ просьбою о жертвы на свою церковь такожь въ словеньскомъ язычѣ!

Редакторъ »Ам. Р. Вѣстника« друкуе за рускѝ грошѣ далеко больше ґазетъ по словеньски якъ по руски — а дома зъ родиною говорить по мадярски! Те саме роблять многѝ зъ угрорускихъ священникѳвъ. Чи-жь можна дивуватись въ виду сего, що Русины въ Америцѣ не знають що они е, не знають чого держатись и лѣзуть въ московске, мадярске та словацке ярмо? Що лѣзуть до словацкихъ сполкѳвъ, орґанізацій, читають словацкѝ ґазеты и т. д.?

—

Але до часу збанъ воду носить и до часу лишь Русины служать чужимъ богамъ. Народъ прокидаесь, бачить хто ему ворогъ и хоче стати своимъ паномъ, стати Русиномъ, освободитись водъ мнимыхъ опѣкунѳвъ. Хто не вѣрить сему, нехай читае стихъ зъ Carberry, Man., умѣщеный въ сѣмъ числѣ »Свободы« та отсей листъ, котрый пснизше друкуемо. Ось вонъ:

Freeman, W. Va.

Высоко чтигодная Редакція!

Люблю народъ, дуже люблю рѳжный и повинній зме любити другъ друга, а найлѣпше своихъ ближныхъ, а цѣли Юдовы выкиножити геть-геть отъ насъ, бо они суть народу нашому велика а велика згуба, діявольскій жерела зъ нихъ ся отворяють. Якъ видимъ, вы, (огпуйсте*), радикалы ищи маете духа въ собѣ, духа народа рускаго. Жычливый емъ и надалей вамъ того, тогды будетъ рускому народу въ потѣху! Хотяй мы зме Русины зъ Угорщины темны, но але на уха чуйны! Кеть же не видиме та хоцъ лемъ чуеме, що нашы руско мадярскы патріоты чинять зъ нашымъ убогимъ народомъ! Но, але не лемъ чуеме, але зме и сами скусили того ищи въ старомъ краю. Такъ который Русинъ мае кольско только оливця въ своей головѣ то познатъ и ту такыхъ астрябовъ на курятка, што ѣхъ лапають и зъ нихъ пиря скубають а потому ѣхъ и пожерають.

Дорогы Братя Русины! Часъ бы было упъ разъ ся намъ пробудити зъ нашого темного спанку, а покрачовати якъ и други народности, то знасъ будутъ люде.

Поздравую васъ всѣхъ братовъ Русиновъ.

Руснакъ зъ Угорщины И. Р.

—

Якже-жь подлою въ порѳвнаню зъ сими щирыми словами угорского Русина, выглядае Юдина робота тыхъ кольскохъ Русиновъ американскихъ, що родились въ Галичинѣ, але для марнои славы, або кольскохъ центовъ потуплюють „Свободу“, а захвалюють московскій, мадярско-московскій та польскій ґазеты! ?

*) Назвы „радикалы“ не встыдаемо ся, анѣ за нѣ не гнѣваемо ся. Радикалы се такій люде, що хотять зъ корѣнемъ якусь рѣчь вырвати, а засадити на еѣ мѣсце другу. Але радикалы могуть бути двоякій: такій, що хотять зъ корѳнемъ вырвати правду, просвѣту и волю, а на ихъ мѣсце засадити неправду, темноту и неволю; або зновь такій, що на мѣсце выкорѣненои неправды, темноты и неволѣ, хотять засадити правду, просвѣту и волю. До сихъ послѣдныхъ хочемо и мы зачислитись и такими радикалами хочемо бути, въ такомъ напрямѣ працювати, доки силъ нашихъ стане — Р е д.

Дописи.

I. Лист із старого краю.

(Руська молодіж в боротьбі о права руської мови. — Повиборчі рефлексиї.

Руська молодіж, що учить ся на львівськім університеті, зійшла ся 8. жовтня с. р. на велике віче, аби упімнути ся о ті права, які належать ся руській мові на львівськім університеті, а які професори-Поляки нехтують зі щораз більшою безличностию.

Львівський університет має бути по закону утраквістичний, т. є. польсько-руський, але завдяки польсько-шляхотській бандї в краю і віденському правительству — став він чисто польський, а по руськи викладае лише трйох професорів на фільософічнім і двох на правничім виділі. Більшість професорів — самі Поляки, котрі дуже радо перемінюють професорську катедру на посольський фотель, здобутий при підмозї комітету для виборчих розбоїв, до всего руського відносять ся зі скаженою нетерпимостию, котра аж до того дійшла, що коли в лїтї с. р. професор Грушевський на засіданю колеґії професорів фільософічного виділу почав промовляти по руськи, то декан того виділу, проф. д р Твардовскі, відобрав йому голос. Коли так безлично поступив собі професор-Поляк супротив свого товариша Русина, то можна собі представити, що мусять переносити руські студенти. На руські подання, котрі університетська власть приймае лиш дуже нерадо, дістаеть ся польські відповіди; той, хто вніс по руськи подане о припущене до іспиту, може бути певний, що будуть його острійше питати, особливо »Історию устрою Польщі«, в котрій находить ся безлїч бріхонь на Русинів, і т. д. і т. д.

Очевидно, що на такі безправства руські студенти — ті самі, що на вічу в липни 1900 р. перші з поміж Русинів поставили ясно питане независимости Руси — не могли остати байдужими. Ще в липни 1899 р. на великім вічу у Львові проголосили вони, що домагають ся заснованя окремого руского університета. Та перевести отсе домагане в дійсність, річ дуже трудна, тим більше, що віденське правительство про се навіть не думае, а Поляки лиш гавкають, мов ті пси скажені, що Русинам університета не треба, бо вже мають утраквізм на львівськім університеті.

Ну, коли утраквізм, то утраквізм, і руська молодіж, доки не дібеть ся свого університета, постановила домагати ся з желїзною консеквенциею переведеня сего утраквізму, а в сїй власне ціли відбуло ся 8. жовтня с. р. висше згадане віче у Львові. По рефератах та дискусиї поставлено на сім вічу ряд резолюций, в котрих молодіж домагаеть ся між иньшим, аби на правничім, медичнім та фільософічнім виділї засновано побіч польських такі самі руські катедри, та аби університетські власти переписували ся зі студентами-Русинами по руськи і на руських друках.

З професорів-Поляків нїхто на вічу не явив ся, навіть ректор, котрий позволив на віче; з Русинів прийшли: Грушевський, д-р Дністрянський і д-р Студинський, а д-р Колесса*) і д-р Стебельський також не прийшли. Таких то провідників маe руська молодіж!...

З голосів шляхотських ґазет тай з цілого поведеня професорів ясно виходить, що бажаня руських студентів не будуть сповнені добровільно. Треба ще буде завзятої боротьби, заки руська мова набуде на львівськім університеті бодай таких прав, які їй давно по приписам закона належать ся. А треба знати, що руських студентів е на львівськім університеті над 600, отже два рази більше, як на кількох меньших університетах в Австриї усїх студентів разом.

*) Д-р Колесса старав ся оправдувати свою неприсутність. — Р.

Про вибори до сойму писав я вже в 39. числї »Свободи«, а тепер хочу додати лиш кілька нових звісток та уваг. Опозиция в галицькім соймі збільшила ся о одного польського людовця, хлопа, Якова Бойка, котрого, по його упадку в наслїдок виборчих шахрайств в Домбровськім повітї, вибрали своїм послом львівські міщани. До вибору Бойка причинили ся богато своїми голосами львівські Русини, а він, дякуючи за свій вибір львівськім Полякам аж за богато, про Русинів не згадав анї словечком. От і зразок польского »братерства«!

Опозиция в галицькім соймі зменьшить ся мабуть о одного або й більше послів. Судья Гліджук стане мабуть членом краевого виділу, а тодї він для опозициї пропав, а Барвінський починае знов крутити.

Сими днями уступив з посади віцепрезеса галицької Ради шкільної краевої д-р Бобжинський, завзятий ворог просьвіти робучого народа, котрий старав ся усувати зі шкіл усе, що руське, а вщіплював в серця руської дїтвори польську отрую, а Барвінський, котрий е також членом краевої Ради шкільної, прославляв сего заїлого Русиноїда на пращаню за його заслуги для руського шкільництва. Видно, що натура таки все тягне вовка до лїса. А шкода, бо Барвінський будь-що-будь зробив для Руси і добра чимало, то-ж кождий тїшив ся, коли він зірвав був з польською шляхтою, бо здавало ся, що він хоче спокутувати свої гріхи против Руси і лишити добру згадку по собі.

Читав я в 40. ч. »Свободи« статю д. Ярослава про галицькі вибори, тай дивно і сумно менї стало, що там зачислено »петербурського паломника« д-ра Короля межи демократично-народних послів, сего д-ра Короля що е явним сторонником московської платної банди, а проводирі тої банди уважають його за свого?! Що правда, е він на тілько хитрий, що крие ся по трохи, аби і в Русинів бути добрим, але то ще гірше, коли така гадюка принитить ся і тайком кусае. Видно, що д. Ярослав живе далеко від Галичини, наколи назвав хоч не українсько-руським, то бодай »галицько-руським« патріотом навіть московського запроданця, вважаючи його заслугою заложене кількох читалень в повітї, в котрих не просьвіту сіють ся, а ведеть ся скажену аґітацию против усего, що руське, і вливаеть ся в нетямущі хлопські душі московську отрую. Що до самого д-ра Короля, то починають ходити небезпідставні вісти, що він еще перед своїм вибором до сойму знюхав ся з польським правительством, а вісти ті тим імовірнїйші, що тепер уся московська банда стараеть ся дістати службу у польського правительства, бо росийських рублїв уже їй за мало. Один з тої банди, о. Павло Винницький, парох в Грушатичах, Перемишльського повіта, навіть без найменьшого встиду заявляе в 219. ч. сегорічного »Галїчанїна«, що »всѣ мы (т. е. попи-виборцї, члени московської банди) по зрѣлой розвазѣ и по совѣсти нашей голосовали на кандидата правительственного« — то значить, на польського дїдича Чайковського, а не на хлопського кандидата, хлопа Стефана Новаковського. От до чого доходять уже московські запроданцї! Хрунь у сїраку встидаесь бодай свого поганого дїла, а хрунь у попівській рясї ще хвалить ся по ґазетах, що схрунив, так зіпсувала його вже московська отрута.

З сих заяв може хоч та вийде користь, що руські »полїтики« з партиї »Дѣла« зачнуть може дивитись хоч трохи дальше свого носа і не стануть більше робити компромісів з народними зрадниками, а перестануть кидати каменем на тих, що не хотять піддати ся під команду їх »мудрих« голов. А які ті голови »мудрі«, на се нехай послужить отсей примір:

В Товмацькім повітї відбуло ся перед виборами кілька віч, устроених заходом тамошних радикалів, котрі навіть не уміли ся при своїм кандидатї*), а робили віча лиш для розрухання народа, бо члени партиї »Дѣла« волїли в холоді сидїти, як товчись по вічах, і самі анї одного віча не скликали. А по виборах пише »Дѣло«, що товмацький повіт попсував ся — не через байдужність тамошних »патентованих патріотів«, котрі волять псувати роботу радикалів, як самі що робити, — тілько »через шкідливу аґітацию радикалів«!

Вертаючи до дописи д. Ярослава, замітити треба, що він подав невірно, будьто би судья Гліджук побив там шляхтича. В Турцї шляхотсько жидівський комітет для виборчих розбоїв нїякого кандидата не ставив і лиш завдяки сїй обставинї судья Гліджук, котрий доси на полїтичнім полї не дав ся нїчим пізнати, вийшов одноголосно.

М. Л.

*) Заряд руської радикальної партиї, не маючи де підчас виборів порозумітись зі своїми членами, бо „Громадський Голос“, котрий тепер знов виходить тодї перестав виходити, не клав своїх кандидатів. — М. Л.

З Carberry, Man., Канада.

Відповідь на статю »Свободи«:

БОРБА ПОЧАЛАСЬ.

До Братів Русинів!

Добрий день вам всїм панове,
Купи ся тримаймо,
Руску »Свободу«, просьвіту
Щиро підпираймо.
Бо вже час є, милі братя,
В цій чужинї встати,
Врагів наших від „Свободи“
В даль а в даль пригнати.
Вспільні сили сполучімо
Рускі братя, в одну цїль,
А враг того ужахнеть ся,
А ми за ним на вздогін.
Бо хоть враг наш е сильнїйший
О сто раз від Руси,
Як ми станем усї разом
Він утечи мусить.
В той час крикнем над побідов:
Гура братя, гура-га,
Ми е сини українські
І вся паша „Свобода.“
Бо вже доста милі братя,
Так довго терпіти,
Що вже в свобіднім цім краю
Нема где ся дїти.
Крикнім звучно усї разом:
Гей постій-же враже,
Та най Русин, член „Свободи“
Тобі правду скаже:
Ми свобідно хочем жити
І „Свободу“ мати
Годі-ж тобі лютий враже
З нами тут гуляти.
Бо ще в сьвіті такі д....
Нігде не вродились,
Щоб завдали тугу руским,
Щоб вони журились!

Михайло Малик.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Хотячій пристуиити до „Союза“ най носылають вступне и мѣсячие до касіера:

Alex Shlanta,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

D. D. Pyrcz,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Хто бы бувъ покривдженый вôдъ котрого зъ урядникôвъ »Союза«, нехай пише до предсѣдателя:

REV. A. BONCHEVSKY, 10 May str.
Ansonia, Conn.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміграційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою:** MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., **а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою:** MR. K. KIR CZOV, 140 Essex Str., JERSEY CITY, N. J.

Вже кôнчить ся друкувати

Календарь „Союза“

на рôкъ 1902.

Въ календаря тôмъ кромѣ многихъ цѣкавыхъ рѣчей буде такôж

УСТАВЪ ЦЕРКОВНЫЙ.

Адвертайзменты, образки, замовленя и грошѣ (50 цнт. за оденъ) просимо присилати завчасу на адресъ предсѣдателя »Союза«:

REV. A. BONCHEVSKEY,
10 May Str.,
ANSONIA, CONN.
або до редакціи „Свободы.“

Дохôдъ зъ календара пôде до касы „Союза“.

— **Велика** рѣзниця Геймôнда въ Hamond, Ind. згорѣла минувшого тижня. Майже 4000 штукъ худобы, призначеной на зарѣзъ, 300,000 шкôръ, безлѣчь мяса, машины, знаряды, великій и дорогій будынки — все те упало жертвою огню. Зъ людей на щасте нѣхто не потерявъ житя, але до 2000 роботникôвъ лишило ся безъ роботы. Сама рѣзниця була обезпечена въ асекураційныхъ товариствахъ.

— **Недалеко** Віноне, Мін. вôдкрыли богатій поклады срѣбла и мѣди. Вôдкрите зробивъ случайно фармеръ, Германъ Шульцъ, при копаню студнѣ.

— **Анґлійскій** капиталісты зъорґанізували велику компанію зъ капиталомъ 12 міліонôвъ долярôвъ, котра взяла собѣ за цѣль завести нову корабельну линію мѣжь Анґлією и Канадою. Головнымъ канадійскимъ портомъ бувъ бы тогды Halifax, Sidney або St. John. Се причинить ся чимало до пôднесеня торговлѣ и добробыту Канады.

— **Въ** Спол. Державахъ жіе бôльше Хинцѣвъ якъ Дочменôвъ, а лишь троха менше якъ Французôвъ. Французôвъ въ Спол. Державахъ е 113 тысячь, Хинцѣвъ 107, а Дочменôвъ лишь 81 тысячь.

— **Жерела** нафтовій въ Beaumont въ Тексасъ, вже не выдають стôлько нафты, що перше и компаністы мусять нафту помпами зъ керниць на верхъ дôставати.

— **П. Касенчакови,** що стараесь критикувати „Свободу“, радимо, щобы перше научивъ ся вôдписувати безъ блудôвъ се, що въ „Свободѣ“ надруковане. Чи протоерей обѣцявъ, що зробить зъ васъ цареславного попа, коли будете плюти на „Свободу“?

— **Удержане** арміи въ минувшôмъ роцѣ коштувало Спол. Державы пôвнôчнои Америки 53 міліоны 215 тысячь 345 долярôвъ. Величезный грôшь — а капиталісты все таки горлають, що Америка мне замало войска.

— **Столиця** Буковины — Чернôвцѣ числить (пôсля послѣдного цензусу) 67 тысячь 600 душь. Зъ того числа припадае на Русинôвъ 13 тысячь душь, на Волохôвъ 9.400, на жидôвъ 21.500, до прочихъ зачисляють ся Нѣмцѣ, Поляки и пр.

— **Невыслѣджений** дссп злочинцѣ напали дня 24. м. м. на будынокъ почтовый въ Сентборнъ, О., розбили динамітомъ желѣзну касу тай забрали зъ неи 200 долярôвъ готôвки и 700 долярôвъ въ почтовыхъ значкахъ.

— **Въ** Америцѣ и Анґліи суть асекураційнй товариства, що забезпечають на жите лишь тыхъ людей, що не пють жадныхъ трункôвъ и то далеко танше якъ тыхъ, що пють, хочь бы лишь мѣрно, а то зъ сеи причины, бо переконались, що тыхъ людей, що не пють умирае що року о одну четверту часть менше, якъ тыхъ, що уживають горячихъ напитковъ.

— До нового року „Свобода“ роздае своимъ предплатникамъ книжки даромъ.

— **П. И. Венґринъ,** предс. и секретарь братства Пр. Богородицѣ и »Союза« зъ Powhatan, W. Va. пише: „Мы тутъ Русины жіемо досыть добре. Теперь заложили мы ново братство и приступили до »Союза«. Братя Русины, вступайте до нашого братства, памятайте на себе и на вашій дѣти. Приступайте и до »Союза«, бо то наша руска охорона тутъ на чужинѣ, а буде слава намъ всѣмъ Русинамъ!“

— **Нова** греко-кат. церковь будуе ся въ Букарештѣ, столици Румуніи, куда якъ звѣстно выходить богато рускихъ селянъ, (головно зъ повѣтôвъ коломыйского и станѣславôвского,) тай бѣдують тамъ безъ церкви и священника.

— **Чоловѣкъ** зъ двома серцями жіе пôдъ ч. 620 шестои улицѣ въ Филаделфіи, Па. Называе ся вôнъ Ф. А. Джілъ, е роботникомъ и не знавъ самъ, якимъ чудомъ обдарувала его природа. Доперва оногды упавъ случайно зъ воза, потовкъ ся, а коли въ наслѣдокъ ранъ удавъ ся до лѣкарôвъ, тй зробили въ ньому се цѣкаве вôдкрытє. Єго друге серце походить по правôй сторонѣ вôдъ правдивого, але оба злученй зъ собою великою жилою (аортою), суть однои величины и точно сповняють свою роботу въ орґанизмѣ.

— **Страшну** смерть заподѣяла собѣ божевôльна жена ґросерника Дж. О'Канелъ въ Ленкастеръ, Па. Выпила она пôвъ фляшки ґазолины, решту выляла на свои сукнѣ а опôсля приложила запаленый сѣрникъ до устъ, наповненыхъ симъ плиномъ. Ґазолінa запалила ся въ однôй хвили, а нещастна истота згорѣла на уголь.

— **Правдиве** червоне вино. Недавно тому померъ въ Петербурзѣ властитель складу правдивыхъ червоныхъ винъ, а що нѣхто изъ спадкоемцѣвъ не хотѣвъ займати ся дальше продажію вина, то цѣлый запасъ вина и все устроене пущено на ліцятацію. При сѣй нагодѣ — якъ доносить St. Peterbrg. Ztg. — знайдено мѣжь паперами рецепту, якъ робити червоне вино. Зъ тои рецепты показало ся, що правдиве, цѣлкомъ чисте и не фальшоване червоне вино робить ся слѣдующимъ способомъ: Сирупу цукрового 17·7 лѣтрôвъ, воды 56·6 лѣтрôвъ, дрôжджôвъ 350 ґрамôвъ, танѣны 8·7 ґрамовъ, соку зъ базниковыхъ ягôдъ 560 ґрамôвъ, ґлѣцерины 250 ґрамôвъ, спіритусу 90 степ. 5·6 лѣтра, етеру, а — анѣ каплѣ соку зъ винограду!

— **Телеґрамы** зъ St. John, N. F. доносять о скаженôй бурѣ, яка коло пôвострова Лебрейдоръ розбила ажь три кораблѣ. Побереже сего пôвострова на кôлька миль вздовжь покрыте частками розбитыхъ кораблѣвъ.

— **Черезъ** водоспадъ Ніяґары переплыла оногды въ бочцѣ Американка Е. Тейлоръ. Подорожь тягнула ся пôвъ годины, а хотяй вôдважну Американку вытягнули зъ бочки зъ великою раною въ головѣ и напôвъ мертву, то все жь таки може повеличатись, що е першою женщиною, котра пустилась въ таку подорожь.

— **Дня** 23. м. м. при контрацкôй брещѣ Brookwood въ Маганой Плейнъ, Па. звалився ся »дортбанкъ« на Литвина Едварда Надзейка, котрый на другій мѣсяць мавъ вôдѣхати до старого краю, и зсунувъ его на рунуючій скриперы, черезъ що поламало ему ногу, тай замѣсть до старого краю, пôйшовъ бѣдачиско до Ашлянды, Па. до шпиталю. При згаданôй брещѣ робить бôльша часть Русинôвъ, а декотрй не суть ще забезпеченй на слабôсть або житє, бо не належать до братства, а могуть памятати на се, що контрацка робота е бôльше небезпечнѣйша, якъ компанѣцка, тай при компанѣцкôй роботѣ стягають зъ пейды мѣсячнй вкладки, а въ часѣ слабости дають »бенефитъ«, а при контрацкôй того нема. В. Гр.

— **Одною** изъ найдорожшихъ книжокъ, котрй колинебудь написано, бувъ безъ сумнѣву твôръ льорда Кінґсберу про старинности Мексика. Але не досыть книжку написати, треба найти такôж накладчика, котрый надрукувавъбы єѣ та выдавъ. Але такого не мôгъ панъ льордъ найти, отже не полишилось ему нѣчого иншого, якъ выдати книжку власнымъ накладомъ. Друкъ вразъ зъ илюстрованемъ коштувавъ его 150.000 долярôвъ. Въ текстѣ находить ся бôльш 1000 зображень, але книжка була такъ дорога (оденъ примѣрникъ коштувавъ 840 долярôвъ), що лише немногй змогли єѣ набути.

— **„e“ замѣсть „hier“.** На контрольныхъ зôбраняхъ въ Дрогобычи, Перемышли и Короснѣ (Галичина) увязнено кôлькохъ резервістôвъ за те, що черезъ ошибку вôдозвали ся словомъ „e“ замѣсть „hier“. Однымъ словомъ, въ тôмъ австрійскôмъ вôйску починае вже гôрше бути, якъ жидамъ въ египетскôй неволи...

— **Двѣ** молодй селяньскй дѣвчата засыпала глина въ Коростовичахъ, рогатиньского повѣта (Галичина). Обохъ вôдкопали вже безъ житя.

— **12-ый** зъѣздъ делеґатôвъ украиньско-радикальнои партіи вôдбуде ся у Львовѣ 14. грудня с. р.

— **Хочешь** дôстати добру книжку за дарно? Читай те, що надруковано на четвертôй сторонѣ.

— **Баль** на дохôдъ братства св. І. Хрестителя въ Олифантѣ, Па. вôдбувъ ся дня 28. м. м. прилично и въ найлѣпшôмъ порядку. Пôдчасъ балю вступило до братства 51 новыхъ членôвъ и около 30 до „Союза:“

Оголошенє.

Точна адреса до о. Н. Пôдгорецкого е слѣдуюча: Rev. Nicholas Pidhorecki, 61 Sussex Str., JERSEY CITY, N. J.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Честного допису вателя зъ Forest City, Pa. просимо ласкаво подати намъ свое имя. Поважавыхъ допису вателѣвъ, просимо бути терпеливыми. Дописи выдрукуемо позднѣйше.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперед.

Юродивий.

Во дни фельдфебеля-царя[1])
Капраль Ґаврилович Безрукий[2])
Та унтер пяний долгорукий[3])
Украйну правили. Добра
Таки чимало натворили:
Чимало люду оголили
Отсї сатрапи унтера,
А надто стрижений Гаврилич
З своїм ефрейтором малим
Та жвавим, на-лихо лихим.
До того люд домуштрували,
Що сам фельдфебель дивувались
І маршировкою і всїм,
І »благосклонні пребивали
Всегда к ефрейторам своїм«.
А ми дивились і мовчали
Та мовчки чухали чуби,
Нїмії, подлії раби.
Підніжки царськії, лакеї
Капраля пяного! Не вам,
Не вам в мережаній ливреї,
Доносчики і фарисеї,
За правду пресвятую стать
І за свободу. Роспинать,
А не любить ви вчились брата!
О роде суетний, проклятий,
Коли ти видохнеш? Коли
Ми діждемось Вашинґтона[4])
З новим і праведним законом?

1) Николая 1-го, що покарав і Шевченка.
2) Київский генерал-губернатор Бібіков, без одної руки.
3) Шеф жандармів Долгорукий.
4) Творець і перший президент республики Сполуч. Держав півн. Америки.

А діждемось таки колись!
Не сотнї вас, а міліони
Полян, Дулебів і Древлян
Гаврилич гнув во время оно;
А вас, моїх святих Киян,
І ваших чепурних Киянок
Оддав своїм прафосам пяним
У наймички сатрап-капраль;
Вам і байдуже. А між вами
Найшовсь таки якийсь проява,
Якийсь дурний оригінал,
Що в морду затопив капраля,
Та ще й у церкві. І пропало
Як на собаці.

Так то так!
Найшовсь таки один козак
Із міліона свинопасів,
Що царство все оголосив:
Сатрапа в морду утопив,
А ви — юродиві — тим часом,
Поки не здужає капраль,
Ви огласили юродивим
Сьвятого лицаря! а бивий[5])
Фельдфебель ваш — Сарданапаль
Послав на каторгу святого;
А до побитого старого
Сатрапа »на всегда оставсь
Преблагосклонним«!

Більш нїчого
Не викроїло ся, і драму
Глухими, темними рядами
На смітник винесли, а я...
О, зоре ясная моя!
Ведеш мене з тюрми, з неволї,
Як раз на смітничок Миколи,
І світиш, і гориш над ним
Огнем невидимим, святим,
Животворящим, а із гною
Встають етовпом передомною
Його безбожнії дїла...
Безбожний царю, творче зла,
Правди гонителю жестокий!
Чого накоїв на землї?!
А ти, всевидящее око!
Чи ти дивило ся з висока,
Як сотнями в кайданах гнали
В Сибір невольників святих,
Як мордували, роспинали
І вішали? А ти не знало?
І ти дивило ся на них
І не ослїпло! Око, око!
Не дуже бачиш ти глибоко!
Ти спиш в киотї, а царі...
Та цур їм, тим царям поганим?
Нехай верзуть ся їм кайдани,
А я полину на Сибір
Аж за Байкал; загляну в гори,
В вертепи темнії і в нори,
Без дна глибокії, і вас —
Споборники сьвятої волї —
Із тьми, смради і неволї
Царям і людям на показ
На сьвіт вас виведу я далї
Рядами довгими в кайданах.

Сі вірші найшов український писатель Ол. Кониський і подав їх, перший раз, у »Записках Наукового Товариства имени Шевченка« кн. 39, що вийшла в початку 1901 р. Вірші сі важні тим, що з них виразно видно політичний ідеал Шевченка. Як бачимо, він бажав, аби Україна стала республікою, такою, як північно-американські Сполучені Держави і був певний, що до того дійде, а через те тим лютїше вдаряв на сучасних Українців, називаючи їх свинопасами, за прислужність супроти царського уряду, та підносив тих, котрі нападали так на царських урядників. Такими лицарями волї вважав Шевченко російських революціонерів, так званих декабристів, котрі були повстали в Петербурзї, аби здобути конституцию, і котрих цар Микола післав на каторгу — т. е. на тяжку підземну роботу. За такого лицаря вважав Шевченко і того юродивого Киянина, що вдарив у морду царського достойника в церкві, — очевидно за кривди, що робили Киянам царські достойники. Шевченко, як ми бачили, вважав его святим, але ніби то »порядні люде« мали его за дурня. За таких дурнїв вони й тепер уважають тих, що хочуть мати власну руcько-українську республїку. Подані повище вірші Шевченка, се очевидно тілько засьпів до більшої поеми, де Шевченко мав змалювати житє декабристів і того юродивого у каторзї. Мабуть Шевченко таки й написав тоту поему, і вона лежить десь захована у якого царського прихильника, Москаля, або й свого брата Українця. Мабуть така сама доля постигла й поему Шевченкову Іван Гус, с котроі также надруковано тілько засьпів (»Кругом неправда і неволя«.) Кажемо так на тій підставі, що, як показало ся, самі Українці, і то навіть товариші Шевченка, довгі роки ховали в рукописи »Марію« Шевченка, яко твір безбожний, поки нарештї еї не видали аж 1876 р. Кілько то ще таких »безбожних« та революцийних віршів Шевченка заховано в руках царських урядників, або й українських патриотів?! І коли вони побачать сьвіт божий?! Яка се страшенна шкода для поступу Русинів-Українців, видно хоть би з поданих тут віршів, котрі прекрасно малюють той рай, куди наші москвофіли — раби над рабами, як би їх назвав Шевченко — хочуть завести і наш руський нарід...

0 90

И. П.

5) Небіжчик.

Зъамериканізованый жебракъ.

Кухарка: — Прошу дѣдуню — ту маете пять центôвъ — и зговорѣть молитвы за упокôй душѣ мого мужа, Семена.

Жебракъ: — А вашь мужь вже не жіе?

Кух.: — Нѣ.

Жебр.: — Що-жь ему стало ся?

Кух.: — Пôшовъ до рѣки купатись и — втопивъ ся.

Жебр.: — Втопивъ ся?! Олъ райтъ. (Вôдходить и молить ся): — За Семенову душечку — отче нашъ, иже еси на небесахъ... (Вôдôйшовши досить далеко): — Втопивъ ся? А лиха зъѣшь... най его не пхае на глубоке...

Ч.

— **Найблисшій** мітингъ урядникôвъ тов. Р. Н. Дôмъ Еміграційный въ Америцѣ вôдбуде ся въ недѣлю о год 3-ôй по полудни, дня 10. новембра б. р. въ Йонкерсъ, Н. Й., въ домѣ ч. Михаила Нехая, члена комітету тов. Р. Н. Д. Е. На сей мітингъ запрашаемо всѣхъ урядникôвъ.

За коміт. тов. Р. Н. Д. Е.
Н. Пôдгорецкій, предсѣдатель. **К. Кирчôвъ,** секретарь.

— **Дня** 1-го новембра розпочавъ ся курсъ науки дякôвства въ Jersey City. Родичѣ маючій хлопцѣвъ зъ добрымъ голосомъ, здôбныхъ на дякôвъ, а такожь и зъ старшихъ, хто хотѣвъ бы дякôвства учитись маючи початки, нехай зголосить ся до дяко-учителя на адресу A. Zwolinski, 200 Warren Str., Jersey City, N. J. До теперь зголосилось 3. 4

Оповѣщенє.

Дня 21. листопада с. р. уряджуе братство св. Арх. Михаила въ Yonkers, N. Y. въ гали Балента на розѣ улиць Riverdale Ave. и Washington Str. ВЕЛИКУ ГОСТИНУ, на котру мае честь отсямъ просити усѣхъ Русинôвъ и Русинки, крôмъ москальофілôвъ. Тикетъ 25 цнт.

Oct 24 Комітетъ братства.

— **ЧИ ХОЧЕШЬ ДÔСТАТИ** що мѣсяця одну цѣкаву книжочку зъ старого краю?

Если такъ, то запиши собѣ

Библіотеку для ✕ ✕ ✕ ✕ ✕ рускои молодѣжи.

Коштуе на рôкъ $2.00.

Адресъ: Вп. П. Ю. НАСАЛЬСКІЙ, проф. гім. — въ Коломыѣ, Austria, Galicia.

„КОМАР“, дуже съмішна і цікава газета з образками. Виходить у Львові два рази на місяць. Передплата: цілорічна $2.00, піврічна $1.00. Адрес: **„Комар“, Львів,** улиця Куркова ч. 27. Замовляти можна через редакцию „Свободи.“

„ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС“, радикальна часопись для руського робучого народу виходить у Львові що тижня, з образками і коштує на рік $1.50. Гроші треба посилати на руки агента: Mr. M. Kolodij, 32/ Shamokin Str., Shamokin, Pa., а дописи на адресу: Red. des „Hromadskyj Holos“, Czarnecki-Gasse Nr. 26, Lemberg, Austria, Galicia. — Агент для Спол. Держав е М. Колодій. Агентом для Канади е George Syrotiuk, P. O. Ethelbert, Man.

Застановляют ькашель і усувають простуду.

Laxative Bromo Quinine Tablets лїчать простуду в одним дни. Не вилічать — не платн. Ціна 25с.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ВСЯЧИНА.

Злі привички мущин та жінок
(3 Medical Common Sense E. B. Foot-a.)

Правдою єсть, як говорять, що чоловік, се звіря, котре до всього може призвичаїти ся. В самій річи, кождий чоловік, кождá жінка, кождá дитина має привичку свого рода і майже кожда особа має свої власні звї привички. Єсть добрим звичаєм, добре говорити о твоїм сусіді, вмісто зле навить, коли тебе розгнівав. Добрим звичаєм єсть обходитись з другим чоловіком так як бись сего жадав від него взглядом себе. Доброю привичкою єсть тїло в чистоті удержувати, а втогди твоє тїло так зверха як і в серединї буде чисте і здорове. Кожде дїло, котре нас ублагороднює, робить умисл свобідним і процес житевий відбуває регулярно і назвемо добрим звичаєм, а противно кождий учинок, котрий тому противорічить, єсть злою привичкою. Треба памятати, що дещо єсть добрим, але наколи часто повторяєсь і в звичай ввійде, одержуємо противний результат.

Одною з пайогидпійших привичок чоловіка, сего сотворіня божого, є уживанє тютюну. Ся їдовита рослина вкралась до всїх кляс суспільности на земли. В місті Ню Йорк єсть около 200.000 курців і около 200.000 жуючих тютюн кромі тих, що нюхають табаку. Певна річ, що видають они денно на цигара більше як на хліб. Европейці та перші Американці виучились курити від первістних жителїв Америки, а народи азийскі дійшли до сего в другій спосіб. Богато вненанціпованих дам по обох сторонах Атлянтику курять цигарети, а гандляр цигарет в Бостонї каже, що він продає щоденно велику суму цигар для женщин. Джансон каже, що кожда дївчина в Хинах від 8 літ носить капшук з тютюном та люлькою. В Японців мущини і жінки курять. Більша часть мущин на сьвітї курять, а дїти наслїдують сей огидний приклад.

В полудневій части Америки женщини мачають патик у табаці і натирають сим губи, зуби та ясна часами і по годинї довго. Трафилось в Аркансо, що одна женщина підчас такого натиранья умерла. Се щось дуже огидного, однако нема нїчо красного і в сїм, коли мущина або женщина пхає табаку у ніс. Але сьвіт перше відкидає а друге приймає. Мущина, котрий гаванське цигаро палить, уважає нюхане табаки або натиранє за щось обридливого, не може понятп, як сего женщини можуть допускатись. Другий же набирає повний рот тютюну і жує його, кажучи, що се не так шкодливе як куренє. Однак історія тютюнова показує, що тютюн єсть лїкарска рослина як і другі, і не повинен бути уживаний здоровими людьми, лише повинен ся уживати на вомити та другі слабости. Єсть се дуже сильно дїлаюче средство наркотичне против катару і хороб невральчних на короткий час за порадою лїкара. Спосіб в який уживають тютюну дїлає згубно на нерви і кров. Dr. Ascott каже: „Через дистиляцию дістаємо з тютюну нікотину, котрої дві кронлї убивають найсильнїйшого пса. Малі птахи гинуть наколи близько сеї трутини знаходять ся. Досьвіди нас ясно про се переконують. Одна капля убиває кота в 5 минутах. В пачці тютюну єсть більше трутини, як в метали, котрим овинена. Як хто сумнївається, то нехай тілько в димі тютюновім папір держить, по скурепю може з папіру наскробати трутини, а помастивши язик котови, за 15 минут здохне кіт. Оден подорожний оповідає, що дикарі Африки убивають вужі їдовиті отрую з тютюну. Гогентот кладе цибух від люльки на язик вужа і сей гине. Сейчас так затвердне як би висох.“ Д-р Муссай каже, що коли дали чоловікови в гербаті 20 грамів олію тютюнового на успокоєнє корчів, то сейчас згинув. Д-р Руш каже: Навить мірне уживанє (табаку) тютюну справляє болї жолудкові, біль голови, дрож, заворот голови і злу хоробу. Дальше тютюн єсть причиною рїжних хороб, котрі в нервах містять ся. Сей доктор каже, що 17-лїтний молодець умер на запалене легких викликане тютюном.

(Дальше буде).

Чи чули вы таке?

Хто принесе або пришле впростъ до нашои редакціи предплату за „Свободу“, тому вышлемо почтою тй книжки, котрй вонъ собѣ самъ выбере —

ЗОВСѢМЪ ЗАДАРМО.

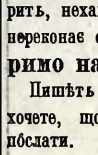

Мусить однакъ прислати найменче рочну предплату, то єсть

два доляры.

За два доляры присланыхъ за „Свободу“ мае право выбрати собѣ книжокъ вартости 50 центовъ.

За присланыхъ намъ 4 доляры, мае право выбрати собѣ книжокъ на 1 доляра, за 6 долярокъ предплаты достане книжокъ вартости $1.50 и такъ дальше, Словомъ, за кождu рочну предплату за „Свободу“ достане книжокъ вартости 50 центовъ.

Памятайте. що сама „Свобода“ коштує на рокъ $2.00 та що кождый платить лишь за газету, а книжки достае зовсѣмъ ЗАДАРМО. Насъ се не обходить, чи сей человѣкъ, що присылае грошѣ є предплатникъ старый чи новый, чи платить довгъ, чи наперед — кождый мае таке саме право, **але лишь водъ дня оголошеня сего до нового року.**

Хтоажь по Новомъ Рощ надѣлше предплату, сей такого дарунку не достане!

Отже спѣшѣть ся! Присилайте предплату сейчасъ, а будете мати що почитати довгими зимовыми вечерами.

Не водкладай, бо лишь сыръ водкладаный добрый. Пошли грошѣ днесь, скоро лишь се прочитаешь!

СЕ НЕ ЦИГАНЬСТВО!

Се чиста правда, а хто не вѣрить, нехай пришле предплату, а переконае ся, що **мы не говоримо на вѣтеръ.**

Пишѣть выразно, якихъ книжокъ хочете, щобы мы знали що вамъ послати.

Списъ книжокъ, зъ котрыхъ могуть собѣ предплатники выбирати и котрй посылаємо даронъ:

Американьскій шляхтичъ	15
Богъ надежда (костяна оправа)	$2.50
Бесѣды про часы козацкй	75
Безъ працѣ, казка	20
Борба клясъ и длячого роботники организують ся?	10
Библія мала	30
Библія велика	50
Байки Павла Свого	25
Великій Изборникъ	$4.00
Вечерницѣ, Гоголя	15
Весела книжочка зъ образками	30
Водятыте Америки	10
Двѣ хлопскй державы	5
Думки та пѣсни, Галѣна	10
Дезертиръ, Ковалева	60
Дика панѣ	70
Два старцѣ	10
Де-що про права и суды въ Сполуч. Державахъ, а особенно въ державѣ Пенсильвенїи	10
Добра Настя	10
Де-що про землю	10
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Зъ чужихъ зѣльникбвъ, оповѣданя	1.00
Забобоны та ворожбитство	20
Календар Комара (на 1901)	10
Календар Просьвіти (на 1901)	20
Календарь для Ам. Русиновъ (1901)	25
Казки Андерсена	25
Коли ще звѣрѣ говорили	40
Коваль Бассімъ	60
Катехизмъ	10
Камяна душа, драма	10
Коляды и щедрбвки	10
Кобзарь Т. Шевченка	1.20
Казки Грімбвъ	25
Коломыйки	30
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ Пбвн. Америки	10
Капиталъ и праця	10
Листы зъ чужины	1.25
Лихій день, комедія	10
Маруся, оповѣданє	25
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ	$1.20
Молитвенникъ (лѣпша оправа)	1.60
Мертвецкій великдень	10
Нашй звѣрята	25
Новомодный спѣванникъ	15
Народный рускій молитвенникъ	30
Народ. руск. молит. (лѣпша оправа)	40
Надельмаєръ	10
Народній казки	25
На добродѣйній цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Аветро-Угорскихъ Русинбвъ	15
Образки для дѣтей за оденъ	1 п.
Оповѣдання Марка Вовчка	30
Оповѣдання С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Пѣснословець	45
Псалтиръ	90
Pid Krestom (мол. зат. буквами)	$1.00
Повѣсти Устіяновича	80
Поезиї Гейного	50
Протестъ галицкихъ Русиновъ противъ мадярского тысячолѣтія	10
Про вбдступниковъ вбдъ російского православія и ихъ переслѣдована	10
Папщина и єї спасованє	30
Порадникъ лѣкарскій	25
Перекотиполе	10
Ревізор з Петербурга, комедія	40
Рускій букваръ	25
Руско-украинска литература	20
Розказы про небо и землю	10
Розказы про силы природы	10
Спомини А. Гончаренка	10
Сполкова умова	10
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Старый Ефремъ	10
Сѣмъ казокъ Франка	50
Творы Гр. Квѣтки	1.00
Творы Ст. Руданьского	50
Тато на заручинахъ, комедія	10
Тымко Гавриюкъ	15
Учитель, комедія	30
Хвалите Господа	1.20
Хрунѣзда	10
Хлопы и хлопска справа	5
Хмельницкій и Хмельницина	15
Хлѣбъ душѣ	80
Хлопскй пѣсни	10
Читанка для I. клясы	30
Читанка для II. клясы	40
Читанка для III. клясы	50
Читанка для IV. клясы	10
Читанка для молодѣжи	50
Якъ чоловѣкъ збйшовъ на панъ	15
Якъ повставъ свѣтъ?	10
Якъ Русины стали христіянами	25
Якъ дбати о здоровье	

Читайте сей списъ кождого тыждня, бо вонъ змѣняє ся. Въ нѣмъ подаємо лишь тй книжки, що маємо у себе на складѣ и котрй можете достати сейчасъ. Жадныхъ цѣнниковъ не высылаємо. Лишь пбсля сего цѣнника замовляйте книжки. **Всѣ попереднй списы и цѣнники книжокъ суть неважній.**

SVOBODA, Box 438, Olyphant, Pa.

ОДИНОКИМЪ
найзручѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:
ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
Онъ вамъ выготовить всякй друкарскй працѣ красно и дешево, яко нихто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускомъ, словацкомъ и англицкомъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тблько для братствъ и поодинчихъ людей є потребно.
Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
1701 NEW YORK, N. Y.

Сало! Сало!

Насъ перазъ питали за старе краеве сало, але мы не знали, хто его продае Теперь най памятають всѣ, що старе, дво и три-лѣтне краеве сало продае въ Америцѣ лишь:

GEO. RETIK,
13—15 N. Gilbert Str., Shenandoah, Pa.

Є се оденъ въ найстаршихъ рускихъ бизнесменбвъ въ Америцѣ. Мае красный готель, добру гросерию и безпечно посылае грошѣ до старого краю

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River St., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво кає,
Повнй скляники доливає.
Є цигара, є и газа
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пбде дальше, якъ у паты!

B. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперанційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНЇ ОРДЕРЫ НА БАЛЬ, ПИКНИКИ, ВЕСЬЛЯ И ДРУГЇ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

C. M. HATHAWAY,
агентъ вбдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе также грошѣ за ренть. Маe два домы до ренту на Race str., три домы на продажъ на Hill str., домы до мешканя або на продажъ на Blakely, Olyphant, Pa.
ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейль найлѣпшого гатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ.
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика цигаровъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОЙ СПОЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ цигаровъ не найдете въ Пенсильвенїи.

Впрочемъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:
CIGAR MANUFACTUR. CO.
1702 Мт. Carmel, Pa.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она вадe просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймодернѣйшій с т о р ъ зъ убраняни. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вонъ мае ще найпарад найшій салунъ въ мѣсть пбдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рбднои бабки на весѣлю.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбургу и околици.

Вынаймае возки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованой цѣнѣ.

Его офисъ лишь оденъ блакъ вбдъ рускоя церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 1250

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнй лінии дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей сѣта дуже скоро и безпечно.

Менкае 4 „блоки“ вбдъ рускоя церкви на „Санъ-Сайдъ.“ — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

CHRISTIAN SCHMIDT,
203 W. Coal Str.
Shenandoah, Pa.
САЛУНІСТАМЪ ДО ВѢДОМОСТИ!

Я утримую на складѣ найлѣпшй напитки, якъ темпереційну соду, джиндерейлъ, саспрела, пиво въ бутелькахъ бѣле и червоне, вайсъ біръ и портеръ.

Ану салуністы спробуйте, а переконаєте ся!

PATENTS
promptly procured. OR NO FEE. Send model, sketch, or photo for free report on patentability. Book "How to Obtain U.S. and Foreign Patents and Trade-Marks," FREE. Fairest terms ever offered to inventors. PATENT LAWYERS OF 26 YEARS' PRACTICE. 20,000 PATENTS PROCURED THROUGH THEM. All business confidential. Sound advice. Faithful service. Moderate charges.
Write to **C. A. SNOW & CO.**
PATENT LAWYERS,
Opp. U. S. Patent Office, WASHINGTON, D. C.

Одинокій
ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю
M. F. S. Keck.

Тблько до него удавайте ся, а вонъ всѣхъ красно и туньо обслужить.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбольшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зо свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00 Заряджае нимъ:

Федько и Колодѣй.

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

Посылае грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарты такъ тано якъ и компанія въ Ню Йорку.

Продае тикеты колѣйовй до Ню Йорку.

Продае правдиву крайову палюнку и вино.

Мае голсейлъ (wholesale) на всѣ американски трунки.

Задармо потверджуе всякй паперы и дае раду, бо есть Нотарь публичный, чоло вѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str.
OLYPHANT, Pa

Гавріилъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочбвкахъ зъ найлучшихъ броваровъ, горѣвки и лїкеры найлѣпшого гатунку.

Братя! заимсвляйте у своего!

Вбдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрй ихъ обдерали и туманили, вылискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЬ
гросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, человѣкъ чесный и статочный (що потверднть кождый его знакомый) а всѣ, що є въ его гросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черева нашою працею.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin str.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

B. W. Woshner,
Перше-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. межъ 13 а 14 улицею, S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вбрати,
Той не мусить у жидбвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты“ въ модномъ крою —
И вонъ певно вамъ не скаже:
„Геравтъ, дурный тою!“
Sep19

J. BOBKOWSKI
ПІДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

Выпаймае также „керичи“ на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

Оденъ зъ найбольшихъ броваровъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вбдъ него нѣколи не болить, бо єсть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбнй рѣчѣ до житя, якъ такожь можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вбдъ нынѣ вже знають люде солїдного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала єму способность стати добрымъ лїкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хороби. Мае также свою власну антику, въ котрбй выроблюють ся дуже добрй и номбчнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлбй околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa. оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясений. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменбвъ и т. д. За роботу гварантуе.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣдання. Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождомъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагоджений на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солїдна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лїкеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вбдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣпникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

— ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ —
ВАСИЛЯ ТУРКА
на Сторджисъ, Па.

Продае свѣжй трунки и добрй цигара. Мае также галю — на весѣля и другй забавы.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
готельничій
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалекъ рускои плебанїи.

Добрый вечеръ друже мбй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
* * *
Що за Талпашъ? Звбдки вбнъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пбдкрѣпляють силы!...
* * *
— Що за бриндза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ,
146 Lincoln str.
Робить вбнъ всѣлякй убрания мужескй складно и дешево.
Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

Columbia Brewing Co.

Найлѣпше пиво, вайсбіръ, портеръ и ейль. У насъ роблять лишь тй, що належать до юніи.

Офисъ: 110 South Main Str.
SHENANDOAH, PA.

Юрко А Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable.
— Галя на митінги и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa